Anul II. — Nrul 34 Prețul unui exemplar 4 Lei. Timișoara, 19 August 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Viața culturală în capitala județului Caraș

Se reduce la zero, pentru-că factorii cari se erijează de promotorii ei nu-și cunosc menirea.

Și am putea spune multe 'n legătură cu cei-ce dețin azi destinele populației din această mică capitală de județ.

Deocamdată reținem următoarele: „Astra" despărtământul Oravița zace în nesimțire. De ce? Doar are președinte, vicepreședinte, secretar general, cassier și alți funcționari sau cum să-i mai numesc, căci obiceiul pământului s'a înrădăcinat într'atâta că fără aceștia și fără de atâtea comisii și para comisii nu s'ar încurca toate rostele vieții în această țară, de am rămas de pomină.

„Astra" doarme, ca și conducerea ei, și avem doar atâția intelectuali români, toți generație nouă, crescută în țara liberă și cu mult ajutor dat de ea, iar ca recompensă pe teren, dacă nu național (care la mulți poate nu a existat nici când) cel puțin cultural cu ce au contribuit față de țară?

Ce conferință au ținut D-nii medici, advocați, profesori, învățători, revizori și subrevizori școlari poporului de unde își trag sorbârșia toți până la unul?

Afară de convenirile sau conferențele obligate din oficiu — toți revizori, subrevizori, învățători și preoți câte prelegeri și câte conferințe au ținut poporului, și câte sfaturi le-au dat?

Sau poate timpul nu le permite acest lucru? Nu cred, doară preoții sunt liberi anul întreg, profesorii, învățătorii, revizorii și subrevizorii 11 luni pe an iar advocații și medici atâta timp cât vreau (nu cât vor!).

Și avem doară mulți ajunși acolo unde nu merită, cocoțați prin influența politicianismului mișelos, care grasează în această țară ca urzicile pe marginea drumului, ajunși la locuri ce nu le compete căci de nu vinea „Romînia mare" nu visam nici când de deputăție, senatorie sau alte mari demnități la cari nici pregătirea, nici demnitatea ca om și **ca patriot** nu le dă dreptul.

Și atunci se pune întrebarea ce-i de făcut pe teren cultural în această capitală?

Avem în Timișoara o societate culturală zisă din Bănat unde se crează „Câțiva". Acești câți-va își-și întinde cercul de activitate și asupra județului Caraș cu atât mai mult, că și din acest județ sunt la conducere câți-va. Intrucât nu ar fi acest lucru posibil să înființeze în Oravița o filială, dela care însă pretindem, ca să lucre nu se dormiteze ca „Astra" despărțământul Oravița.

Se vor face imputări, că la conducerea despărțământului „Astrei" din Oravița sunt oameni bătrâni și cari-ca atare-au eșit din cadrul vieții de toate zilele, ne mai putând lucra pe nici un teren. O greșală. Bătrânii dacă nu mai pot lucra — și aceasta o cere bucuviința — să cedeze locul lor tinerilor — demisionând.

Lucru imposibil, cunoscând amorțiția bătrânilor, cari au pe cartea de vizită imprimat: „președintele despărțământului Astrei" — nu-i una cu două vor abzice (ceace nici mort nu cred) iar tinerii acăror neactivitate o cunoaștem — presupunând, că ar ajunge la loc de conducere, ce vor face? vor imita pe cei bătrâni și vor lucra tot — nimic.

Cunoaștem doar exemplul germanilor, cari din patriotismul lor cel mare, din idealismul neprecupețit lucrează săptămânal 7 ore în plus peste cele legale, iar onorariul aferent îl plătesc pentru urmărirea și propășirea patriei lor mari pe cari o vedem azi iar la locul cel avea înainte de războiul mondial, — și fără de care azi în politica mondială nu se face nimic.

Dacă ar lua pildă dela aceștia multe s'ar îmbunătăți în țara aceasta și 'n special în județul Caraș, care și așa este uitat de toți ba chiar și de D-zeu!

De capites fedet piscis! Da, căci inițiativa de sus începe, iar începutul în județul Caraș este în mâna prefectului.

In toată conducerea unei țări se recere a fi oameni desghețați inimoși și la loc, plini de idealism înflăcărat pentru nobil și frumos. Având pe acești nu ar lincezi azi nici județul Caraș, ar putea fi scos din toropeala care zace pe toate terenurele în special pe cel cultural.

Dela Dv. D-le prefect cerem multă inițiativă împreunată cu mult tact pe teren cultural, o dosă mare de fapte săvârșite întru propășirea județului ce conduceți și simțul de a solecționa valorile, cari prinse 'n pripă de ochiul D-Voastre clar strevăzător, va putea da roade multe și frumoase, acolo-chiar unde cresc conopide și brusturi — în ograda celui mai umil țăran — care totuși se bucură, că deși avem o țară mare și frumoasă și ar trebui mult îndreptată — prin sfaturi, îndemnuri și povețe spuse cu „gura de aur" dar neînfăptuite, cari apoi îl descurajează, îl lasă amorf, îl face sceptic' nu mai crede, — iar prin aceasta se perde energia, de care avem lipsă foarte multă atunci, când un mare învățat a zis: „avem o țară mare și frumoasă înfăptuită, din voia celui de sus și a noastră a celor cu'n simț și o gândire, — dar să fim tari a o ști stăpâni" iar a stăpâni ți-se cere energie pe care noi o prefacem în vorbărie.

Fapte D-le prefect, apostolat nu birocratism, ai sabia în mână făți vânt cu ea și lovește fără milă — acolo unde este lipsă — și dă dovezi, ca fie iertatul Gojdu când era fispanul Lugojului, de înțelepciune, dragoste de glia strămoșească, idealism către „opinca puturoasă" și fă ca numele D-voastre să'l pomenească strănepoții noștri.

Iar negativilor din județul ce'l conduceți disprețul meu și al tuturor acelora cari simt cu mine, lacrimile și suferințele colegilor de arme ce'și dorm somnul de veci și cari au luptat pentru „ideal" să le fie prohodul.

•

Sfaturile — ca să le numesc așa — pe cari le-am scris în articolele apărute în această gazetă — nu au de scop ca se bage dihonia și mai mult între conducătorii acestui județ, ajuns la cheremul multor nechemați și ca fapte și ca vorbe, căci știu că sunt legați între ei prin mesalianță — de ochii lumii — ci ca se arăt și eu „analfabetul" ce e putred și cât pute acolo unde au ajuns păunașii codrilor să se facă „tari și mari" ca și Tartarin din Tarascon cel cu leul ucis de alții, atunci când știm, că atâți vântură țară și mâncători de bugete ar trebui puși cu botul pe labe, de n'ar fi legea așa de tare...

Și ca încheiere „Cei ce și-a pus unt pe cap să nu iasă la soare" zice italianul așa le spun și eu celor neastâmpărați, căci și eu am fost în Arcadia, decifapte nu vorbe goale, și să nu se supere ca văcarul pe sat **toți aceia,** cari nu merită a ocupa loc de frunte'n viața acestui județ, că să poftească mai 'napoi la galerii unde de fapt le este locul judecând după toată activitatea lor de oameni și conducători, căci rățoeli prin localuri publice folosește numai dușmanilor, iar rufele murdare numai la club se spală, căci așa pretinde cel mai elementar simț... de pudoarea eului, atunci când sunt „alesul" națiunii.

Nu vreau să zic ca Pilat: „Condomno ibis in crucem" căci astfel de pedeapsă nu mai există, ci zic mămăliga nesărată este mai dulce și mai mare virtute este a fi țigan onest decât chefliu pe banii țării purtând cravata a la Boilleau.

Am zis, aștept și voiu continua.

Un fost voluntar

Lealitatea jîdanului...

de *George C. Bogdan*

Orice om în societate, în afară de limba sa maternă trebuie să cunoască și alte limbi și în special limba popoarelor conducătoare sau foste conducătoare, în acest Babilon lumesc. Condus de aceste principii și fiind încă destul de tânăr, deci mai având multe de văzut și'n special de învățat, îmi petrec vacanța ce mi-o permite studiul universitar, departe de țară, la niște rudenii în Austria. Este lucru în deobște cunoscut, că pentru cunoașterea frumusețiilor unei limbi, trebuie să se facă mai multă lectură, de aceea, o bună parte a timpului liber și'n special serile mi le petrec citind. Mai de unăzi, scotocind prin biblioteca rudeniilor mele, care nu este prea săracă în cărți vechi, dau de niște reviste germane (Die Neue Welt, Leipzig) de acum 50 de ani. Văzând pe unul din aceste volume, cifrele ce compun anul 1877, îl răsfoiesc imediat, gândindu-mă, că trebuie să scrie ceva în el despre războiul nostru din acest an memorabil. Intr'adevăr nu m'am înșelat, căci după puțină căutare, găsesc ceea ce-mi trebuia, niște reportaje, semnate de E. vom Pruth. Dar eu mă așteptam să citesc una și când colo, găsesc alta... In articole nu-i nici un suflet, nici un adevăr. Mă gândesc la „Războiul nostru de neatârnare" la „Povestea unei coroane de oțel" a lui Coșbuc... Il văd ca prin vis pe legendarul Peneș Curcanul, Maiorul Șonțu etc, mă revăd în coridoarele școalei secundare, pe pereții cărora am văzut atâtea tablouri frumoase, cu luarea Griviței, Plevnei... și închid cu scârbă volumul ce l-am luat să-l citesc... Mi se naște întrebarea, oare E. dela Pruth este român? Poate un român să scrie așă despre țara sa? O nu, E. dela Pruth a fost jidan și încă de cei plătiți de Alianța Izraelită. Ca să vă dovedesc, ascultați mai departe.

•

Cei ce ați urmărit cu atenție coloanele acestui ziar, fără îndoială ați citit cu mult interes înflăcăratul discurs bine documentat rostit în memorabila ședință a Senatului dela 10 Octombrie 1879 în care nemuritorul bard național Vasile Alecsandri își spune cuvântul autorizat în chestiunea semită. In acest discurs, vorbește cu cea mai mare scârbă despre „lipsa de lealitate, îndrăzneala calomiei și ura izraelită în contra noastră". Luând în mână un volum din aceeași revistă (Die Neue Welt) din anul 1879, vasăzică acelaș an în care Vasile Alecsandri a vorbit în Senatul României regăsesc pe E. dela Pruth, care semnează de data aceasta un lung articol „istorico-cultural" intitulat „România și Românii".

Binevoiți a citi prima frază din articolul citat: „România ar fi țara unde ar curge laptele și mierea, dacă locuitorii acestei țări, — n'ar fi Români". Astfel începe jidanul să scrie istoria unei țări? Ce mai vreți? Dac'ar locui în țara noastră numai jidani, atunci la noi ar fi „raiul pământesc" și nu în Rusia de azi. După ce se îmbogățește și îngrașă din laptele și mierea de stup a Țării Românești, își bate joc de noi. Ne împroașcă astfel pe o coloană intreagă cu noroiu, ajunge apoi la chestiunea semită. Aceasta o tratează în linii generale, în felul următor.

Jidanul plătește aici cât un străin, e mereu necăjit și ținut într'o continuă supărare.

Sugători de sânge (lipitori) înșelători, cu aceste titluri de onoare sunt tratați jidanii și când ei voiesc să se facă plugari sau să facă întreprinderi industriale, românii le pun bețe'n roate, li se știrbește câștigul dela pământ și industrii, sunt șicanați și apăsați, pe toate căile.

Jidanii sunt aici cei mai vrednici și lucrători, meseriile aflându-se numai în mâinele lor; dela cărător de apă până la arhitect; croitor, cizmar, tăetor de lemne, zidar etc. sunt numai jidani, nici un român sau dacă chiar este vr'unul de acesta, nu-i bun de nimic; plictisitori și neîndemnatici cum sunt ei, nu știu să facă nimic gata; — cu țigara în gură, lenevește fără să gândească la nimic și se răcorește din când în când cu o gură de vin sau răchie... Românii sunt buni numai de slugi etc.

Ascultă cinstite frate dela Țară această murdară și nerușinată calomie ce ți-se aruncă, ție cel ce te scoli cu noaptea 'n cap și să nu clocotească'n tine sângele de mânie! Lucrii din greu, până ce-ți iasă sufletul, prin căldură, prin ploaie, prin vânt și tot ce ai mai bun, pâine albă, lapte, ouă, primul caș, primul miel, gâscă, puiu, le tragi dela gura copilașilor tăi, dai tot jidanului și tu cu ei mănânci mălai cu ceapă, numai ca să le poți crea o soarte mai bună. Iar el, parazitul, își bate joc de tine. Tu netrebric, neîndemânatec, el cel mai vrednic. Numai el lucră! Da, el lucră, însă cum? Auzi domnule, jidan cărător de apă, jidan „păcurar". Dar cine a mai auzit așa ceva? Sau dacă este în vr'un colț al lumii o excepție la mie se poate generaliza că toți sunt așa? La tine în sat găsești un „șuster", care să-ți facă o pereche de „țipeli". Este o astfel de joavină? O nu, moș strămoșul tău n'a văzut așa ceva. Pe jidan ți-l poți închipui numai în persoana unui jupân, cu nas încoroiat, ce înșală la cântar sau la „deț" în care introduce toate otrăvile, pe cari le dă apoi românului să înghită, căci stomacul lui poate să țină multe...

Trebue să ne facem o mea culpa, dar păcatele noastre nu-s așa extrem de exagerate cum le-a înșirat E. dela Pruth, care de iscălea dela... Palestina, mai bine facea, căci și așa fără greutate l-am recunoscut cu toată masca sa.

Și așa mai departe, în lungul articol cu continuări, despre „România și Românii" strămoșul Honigmanilor de azi ne-a făcut binevoitoare propagandă în lumea germană. Dar condeiul refuză să așterne pe hârtie celelalte calomnii ordinare în care e desconsiderată națiunea mea, ca fiind cea din urmă.

Și să mai zică cineva că jidanul nu este leal și credincios... Talmudului său.

Naționalizarea comerțului și școala

de: **Dem. Stănculescu, profesor**

Invățământul comercial academic, datează în România din 1913, când a luat ființă Academia Comercială din București.

Bogăția economică a Țării și desvoltarea legăturilor economice cu statele europene, impuneau necesitatea, de a se dota Tara cu o instituție de înaltă cultură economică unde să se poată pregăti în cadrele economice perfect și moduri inițiate, pe cari le pretindea viața economică a Țării, așezată pe baze moderne.

Până la intrarea noastră în război, această instituție, cu un program de materii, destul de încărcat, cu profesori destul de exigenți, reușise să dea vieții profesorale numai 2 licențiați.

Cu trei ani de studii, fiecare materie având pretențiunea sa specială de a fi pătrunsă până în cele mai mici amănunte, institutia a fost rând pe rând ocolită de studenții înscriși în 1913, astfel încât, în anul intrării noastre în război, în 1916, foarte puțini studenți mai rămâseseră înscriși la această instituție.

Odată cu terminarea războiului, începând cu anul școlar 1918/1919, o eră nouă se deschide pentru Academia Comercia-

Babeș-Bolyai Central University Library Cluj

lă, care dela un număr infim de studenți în 1916, ajúnge să aibă înscriși în anul școlar 1918/1919 un număr de 413 studenți.

Cea mai mare parte din acest important număr de studenți o formau demobilizații din Moldova, cari fiind sigură de isbânda finală a aliaților, recunoșteau că în noua viață economică a României-Mari trebuiau să aducă în viața profesorală, un aport de cunoștințe economice aprofundate și cât mai complecte.

Dar numărul studenților a sporit mereu dela an la an, așa în cât după cum ne arată Anuarul Academiei Comerciale din București tipărit la finele anului școlar 1926/27, numărul de studenți al Academiei, se ridică în acest an școlar la 1349.

Importantul număr de studenți înscriși la Academia Comercială în ultimul timp ne îndrituește să credem, că utilitatea acestei instituții pentru Țară a fost tot mai mult simțită și apreciată.

Ca o simplă curiozitate de remarcat, trebue să notăm faptul interesant că în vreme ce imediat după războiu, când importanța instituțiunii, încă nu era suficient reliefată, se găseau printre cei înscriși o majoritate absolută de absolvenți ai școalelor superioare de comerț și numai o infimă parte absolvenți ai liceelor. In anul școlar 1925/1926, lucru foarte interesant, din totalul de 1039 studenți înscriși 558 erau absolvenți de liceu și numai 481 erau absovenți ai școalelor superioare de comerț.

Faptul că instituția atrasese la sine un așa de important număr de absolvenți de liceu, era numai o simplă întâmplare, nostimă întâmplare, întrucât absolventul de liceu înscris la drept sau la oricare altă facultate, însă în cele mai multe cazuri la drept, nu putea să aibă un post în instituțiile particulare sau de Stat, decât numai atunci, când făcu dovada că e student la Academia Comercială.

O critică vehementă a fost susținută chiar de unii dintre conducătorii întreprinderilor bancare și comerciale cele mai importante din Țară, cu privire la faza cunoștințelor de specialitate comercială și contabilă ale licențiatului Academiei Comerciale.

Fără îndoială că acești domni, nu făceau deosebirea între licențiatul Academiei care a avut la bază liceul sau care a vut la bază școala comercială superioară.

La fel cum se fac toate lucrările la noi, cu ingineri și cu advocați în capul marilor instituții bancare și comerciale, tot așa s'a organizat și această instituție de înaltă cultură economică, la care s'a lăsat accesul printr'o regretabilă eroare, și a absolvenților de liceu. (Va urma).

Cifrele vorbesc

Am scris în mai multe rânduri, că Prefectul județului Timiș-Torontal, d-l Dr. Iuliu Coste, înțelege să servească interesele culturale românești, fără considerație la politica de partid, în special a partidului liberal, care în massele țărănești aproape nu există. Activitatea d-lui Dr. Coste în fruntea administrației județene, dovedește, că este călăuzit de cele mai bune sentimente românești, având o mână darnică ori de câteori este vorba, ca să se deie posibilitatea de a se creia o instituție românească. Are un singur păcat: este membru expus al partidului liberal, în sânul cărrui i-se fac multe nedreptăți prin felul cum este subminat, din partea partizanilor localnici.

Prefectul Dr. Coste, își face datoria întreagă, ca prefect și ca român, iar sprijinul ce'l dă instituțiunilor românești, trebue să fie un exemplu demn de imitat pentru toți norocoșii ce ocupă și vor ocupa un scaun de prefect.

Cuvântul nostru de administrație sună d-lui Dr. Coste, personal, nu și partidului liberal, față de care nu putem avea nici o considerație, fiind înstreinat de interesele țărănești și jidovit în acțiunile sale economice și bancare.

D-l Dr. Coste, a acordat în anul trecut, suma de peste 7 milioane Lei, pentru Biserici și Case naționale, din județ, iar în anul curent suma de 7,270.000 Lei, tot în acest scop. Și cum **Bisericile și Casele naționale formează o comoară națională a tuturor românilor din Timiș-Torontal,** *meritul d-lui Dr. Cosle, este cu atât mai mare, cu cât aceasta nobilă acțiune, nu s'a lăsat influențat nici de considerații de partid, cu atât mai puțin de meschine interese materiale ale politicianilor, cari au dorit a pescui în apă turbure.*

Pe lângă aceste sume considerabile puse la dispoziția bisericilor și caselor naționale, d-l prefect Coste, în calitate de președinte al comitetului școlar județean, apreciind expozeele secretarului destoinic al acestui comitet, d-l Iosif Popa, a mai acordat în acești doi ani, suma de 10.271.844 Lei pentru zidirea de școli noui și adoptarea locuințelor învățătorești.

In rezumat, Prefectura județului Timiș-Torontal, grație energiei d-lui Dr. Coste, a donat în decurs de doi ani pentru scopuri naționale suma fabuloasă de peste 25 milioane Lei.

In fața acestor date, fiecare român cinstit va fi de acord cu noi, de a recunoaște incontestabilul merit al d-lui Dr. Coste, în fruntea județului.

Pentru lămurirea celor de rea credință, găsim cu cale să publicăm cu aceasta ocazie și tabloul specificat al sumelor acordate:

A) Pentru biserici și case naționale:

Plasa Ciacova:

1. Biserica ort. rom. din Ciacova	50.000·—
2. „ „ „ „ Petroman	150.000·—
3, Casa Națională din Jebel	200.000·—
4. „ „ „ Voiteg	100.000·—
5. „ „ „ Tolvadia	100.000·—
6. Biserica rom. cat. com. Ciacova	50.000·—
7. Casa parohială ort. rom. Berini	50.000·—

Plasa Giulvăz:

1. Biserica ort. rom. din Gad.	300.000·—

Plasa Deta:

1. Biserica rom. cat. din Ofșenița	30.000·—
2. Casa Națională din com. Denta	100.000·—

Plasa Chișoda:

1. Biserica ort. rom. Becicherecul-mic	50.000·—
2. „ „ „ Ghiroc	50.000·—
3. „ rom. cat. Fratelia	50.000·—
4, Casa Națională com. Chișoda	100.000·—
5. Biserica ort. rom. Cerneteaz	50.000·—
6. „ „ „ Giarmata	50.000·—

Orașul Timișoara:

1. Biserica ort. rom. circ. Princ. Carol	50.000·—
2. „ „ „ „ Fabric	150.000·—
3. Dr. Patrichie Țiucra	50.000·—

Plasa Recaș:

1. Biserica ort. rom. com. Recaș	50.000·—
2. „ „ „ „ Babșa	50.000·—
3. „ „ „ „ Belinț	50.000·—
4. Capela ort. rom. Stanciova	50.000·—
5. Biserica ort. rom. Hisiaș	150.000.—
6. „ „ „ Susanovăț	100.000·—
7. Casa Națională Budinț	50.000·—
8. „ „ Nadaș	50.000·—
9. „ „ Babșa	50.000·—
10. „ „ Belinț	50.000·—
11. „ „ Brestovăț	100.000·—
12. „ „ Bucovăț	100.000·—
13. Biserica ort. rom. Bencieul de jos	100.000·—

Plasa Lipova:

1. Biserica ort. rom. din Secaș	200.000·—
2. „ „ „ „ Checheș	120.000·—
3. „ „ „ „ Vizma	200.000·—
4. „ unită din Chizdia	100.000·—
5. „ ort. rom. Chizdia	250.000·—
6. Cump. clopot. bis. ort. rom. Cuveșdia	50.000.—
7. Casa Națională din Lipova	200.000.—
8. Biserica ort. rom. Cheșinț	100.000·—

Plasa Periam:

1. Biserica unită Igriș	50.000·—
2. Casa Națională Igriș	100.000·—
3. Biserica ort. rom. Munar	50.000·—
4. „ „ „ Lovrin	300.000·—

Plasa Buziaș:

1. Biserica ort. rom. Ohaba-Forgaci	100.000·—
2. „ unită Ohaba-Forgaci	50.000·—
3. „ ort. rom. Hitiaș	30.000.—
4. „ gr. cat. unită Racovița	50.000·—
5. „ ort. rom. Racovița	50.000·—
6. „ „ „ Dragșina	100.000·—
7. „ „ „ Sacoșul-turcesc	50.000·—
8. „ „ „ Vucova	100.000·—
9. Casa paroh. unită Silagiu	50.000·—
10. Casa protopresbiterială Buziaș	100.000·—
11. Biserica ort. rom. Silagiu	100.000·—
12. Casa parohială Sârbova	50.000·—
13. Casa Națională din Chevereșul-mare	100.000·—
14. „ „ „ Sinersig	200.000·—
15. „ „ „ Unip	200.000·—

Plasa Vinga:

1. Biserica ort. rom. Vinga	100.000·—
2. „ „ „ Fiscut	100.000·—
3. „ „ „ Firiteaz	100 000·—
4. Casa parohială ort. rom. Calacea	70.000·—
5. Capela ort. rom. col. Huniadora	300.000·—

Plasa Gătaia:

1. Casa Națională Clopodia	70.000·—
2. Biserica și casa paroh. Gătaia	200.000·—
3. „ rom. cat. Gătaia	50.000.—
4. „ rom. cat. Moritfeld	150.000·—
5. Casa de rugăciune Mănăstire	50.000·—

Plasa Sânnicolaul-Mare:

1. Casa Națională Vălcani	100.000·—
2. Casa Națională Sânnicolaul-mare	100.000·—
3. Biserica catolică Beșenova-veche	50.000·—
4. Biserica ort. rom. Beba-veche	50.000·—

Plasa Comloș:

Biserica gr. cat. Comloșul mare	50'000.—
Total	**7.270.000·—**

B) Pentru zidiri și reparări de școli:

Comuna:	în anul 1927	în 1928
Ohaba	340.000·—	160.000·—
Unip	220.000.—	150.000·—
Ghiroc	50.000.—	50.000.—
Lighed	150.000.—	
Opatița	290.000.—	50.000.—
Denta	50.000.—	
Sângeorge	420.000.—	
Ghertenis	100.000·—	
Rudna	340.000·—	100.000·—
Chesinț	270.000·—	50.000·—
Gad	40.000.—	40.000·—
Belinț	100.000.—	50.000·—
Chelmac	200.000.—	100.000·—
Chizătău		180.000·—
Cobolaș	40.000·—	400.000·—
Fratelia		120·000.—
Gaiul mic	220.000·—	200.000.—
Gătaia		200.000·—
Gherman		200 000·—
Hodoni		100.000·—
Ianova		250.000·—
Izvini		220.000·—
Lățunaș	220·000·—	200.000·—
Mănăstire.		200.000·—
Munar	120·000·—	300.000·—
Partoș	220.000·—	200.000·—
Racovița		200.000·—
Sacoșul mare		200.000·—
Sculea		100.000·—
Stanciova		200.000·—
Semlacul mare		200·000·—
Șosdea		100.000.—
Toager		200.000·—
Topolovățul mic		100.000·—
Hunedoara	520.000·—	400.000·—
Sârbova	170.000.—	300.000·—
Hodoș		50.000·—
Petroman		50.000.—
Sacoșul turcesc		21.844·—
Berini		50.000·—
Total Lei		**10.271.844·—**

Cronica Severinului

Primarul Lugojului și vizita actorului jidan Kannev-Kănărescu. — Spovedanie sinceră sau minciună obraznică. Spicuiri dintr'un interwiew.

Lugoj. — Nu știu prin ce împrejurări mi-a ajuns pe masa de scris ziarul jidovesc „Rampa“ din 14 August a. c. Indemnat de un interes silit am început s'o răsfoesc, când deodată într'un articol impestrițat cu desene-caricaturi dau cu ochii de o strofă din populara compoziție a Măestrului Vidu “Ana Lugojana“. Ce era?

Sub titlul *„Amintiri actoricești, istorisite de N. Kannev“* (cunoscut actor evreu din București), această deșteaptă creatură a scenei românești își descrie, — sau mai bine zis își istorisește, impresiile ce i-au rămas cu ocazia unui turneu artistic făcut în... Ardeal. Despre orașul Lugoj și despre o vizită făcută în casa Primarului nostru jidanul Kannev... istorisește următoarele. (Reproducerea de mai jos e textuală):

...„Făcând parte tot din compania lui Blum, plecăm într'o iarnă în turneu și ajungând la Lugoj, după spectacol, primarul mă învită pe mine și pe Blum la el la masă. Intrând în casa lui, și Blum și eu am rămas înlemniți. Pe toți pereții erau placarde prinse în tricolorul național, pe care sta scris:

„Jos jidanii!“
„Moarte jidanilor!“
„Cine omoară un jidan,
„intră în raiu!“

— Să știi că ne omoară! Imi șoptește Blum. De emoție nici n'am putut să-i mai răspund, iar ochii mei rămaseră pironiți la placarde. Primarul se găsește dator să se explice:

— No!... Mă rog frumos!... Priviți la helea din perete?... No! eu mi-s cel mai feroce antisemit!...

— Ne-a luat dracul!... Mi-am zis eu în gândul meu. Intre timp, apare și soția primarului Urmează un moment de tăcere și primarul ni se adresează binevoitor:

— No fraților!... Fie-mi cu iertăciune!... Dar eu am fost la spectacol la D-voastră, dar nu știu cum e numele vostru. L'am chemat la cină pe d-lui că e domnul Director, și pe d-ta că ești tare sprinten, tune dracii în păcatele tale...

...„Eram scăpați!... Primarul nu știa cum ne chiamă!... Și ca o culme a ironiei, din toată trupa tocmai pe noi doi, amândoi ovrei, găsise să ne cheme la masă. Ca să scăpăm cu viața ne prezentăm astfel: Eu: „Niculae“, spus foarte tare. — și abia îngânat „Kănărescu“. Iar Blum s'a recomandat: „Ignat“, spus și mai tare și în șoaptă, „Floricescu“. Peste câteva minute, masa era întinsă, și primarul, bătându-ne pe umeri ne spunea:

— No!... Frache Niculae și frache Ignate, mi-s ferice că stau cu voi români adevărați din Decebal și Ulpius Traianus!... Iar eu fără multă vorbă. ca să probez autenticitatea acestor bunici încep să cânt:

N'am venit la voi la șură
Ana Lugojana!...
Să mă uit pe sub căciulă
Ana Lugojana!...

Iar Blum foarte convins intona:

Deșteaptă-te Române
Din somnul cel de moarte
In care te-adânciră
Barbarii tăi tirani!...

Iar primarul îl corectă:

— No Frache Ignate Floricescule!... Nu se zice „Barbarii tăi tirani“... Se zice, musai: „Barbarii tăi jidani“! Când ne-am văzut în stradă, nu ne venea să credem că mai suntem în viață!“...

Aci jidanul N. Kannev-Kănărescu isprăvește cu istorirea în care și-a bătut joc de neam si de sfântul și creștinismul marș „Deșteaptă-te Române“.

In ce privește persoana d-lui Primar al Lugojului nu știm ce să credem, și de aceea nu facem nici un comentar.

Să mai zică cineva că jidanii nu provoacă!

D. Asandi

Onor. abonați
sunt rugați a achita
abonamentul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Medicale

Combaterea boalelor venerice

de Dr. I. Bozac

(Continuare).

Blenoragia

(gonorea, sculamentul, triperul) se propagă în majoritatea cazurilor prin transmiterea directă a materiei infecţioase dela un individ la altul (raport sexual etc.), dar agentul patogen: „Gonococul“ poate fi transmis şi în mod indirect, prin intermediul obiectelor murdărite cu puroiul organelor înbolnăvite (bideu, putină, irigator, cearşaf, prosop, closet, lingerie etc.). Boala este — în majoritatea cazurilor — localizată pe organele uro-genitale, dar se pot înbolnăvi şi alte organe, mai ales aparatul digestiv, aparatul circulator, sistemul nervos, organele simţurilor, articulaţiile, pielea.

Semnele blenoragiei se arată de obiceiu la 1—5 zile după contaminare. In unele cazuri au apărut simptomele clinice abea la 2—3 săptămâni după infecţie. In aceasta perioadă de incubaţie, bărbaţii simt gâdilituri sau înţepături uşoare pe uretră. Buzele meatului uretrei (deschizăturei canalului uretral) încep a roşi şi se lipesc. Urina este uşor tulbure şi cu filamente grele în primul păhar.

După trecerea perioadei de incubaţie, apar fenomene inflamatoare. Prepuţul, glandul, şi buzele meatului sunt roşii tumefiate. Din canal se scurge în abundenţă puroiu galben, uneori cafeniu ori rozat, ca după o săptămână se devină verziu. Urinarea este dureroasă, tot aşa şi ereţiunile.

Cam la trei săptămâni după ivirea simptomelor inflamatoare, aceste încep a diminua, durerile dispar, urina devine mai limpede, având încă filamente în 1 porţiune. Această perioadă de declin ţine cam 2—3 săptămâni.

Blenoragiile acute anterioare, bine tratate, se vindecă la bărbaţi în 4—6 săptămâni. Blenoragiile netratate sau rău tratate trec în stare cronică. Durata boalei depinde nu numai de medic, ci mai ales de pacient. Greşelile de regim şi actele de imprudenţă şi nedibăcie pot provoca trecerea blenoragiei în partea posterioară a uretrei şi înbolnăvirea organelor vecinaşe (băşica, prostata, vesicula seminală, funicului spermatic, epididimul, glandele lui Cowper, şi chiar şi rinichii. Trecerea blenoragiei din uretra anterioară în cea posterioară se manifestă prin febră, prin frecvenţa micuţilor şi prin durerea la sfârşitul micţiunilor, cu care ocazie se poate îndepărta din uretră chiar şi sânge.

Consecinţele blenoragiei pot să fie: Stricturi uretrale, ipertrofia prostatei, anchiloze în articulaţii, orbiri, impotenţia coeundi sau numai generandi.

La femei

blenoragia prezintă aceleaşi periode (incubaţie, erupţie, declin), caşi la bărbaţi, dar simptomele funcţionale sunt adeseori atât de reduse, încât multe femei — mai ales acele cari se îngrijesc zilnic — nici nu-şi dau seamă că sunt infectate. Blenoragia acută se manifestă prin o mâncărime la nivelul vulvei şi a meatului; arsuri pe canalul uretral în timpul urinărei; scurgere galbenă-verzue întâiu din uretră, apoi mai târziu din vagin. Acest puroiu conţine gonococi. Uretra, vaginul, colul uterin etc. prezintă simptome de inflamaţie acută. Boala poate rămânea localizată pe canalul uretral sau pe acesta şi pe colul uterin, dar poate trece şi mai departe, înbolnăvind băşica, cavul uterin, salpingele, ovariile, glandele lui Bartholini, rinichii, articulaţiile, meningele etc. Complicaţiile sunt foarte dureroase şi sunt acompaniate de obiceiu de mare febră. Inflamaţiile organelor genitale interne pot avea ca urmare sterilitatea sau graviditâţi extraordinare (sarcini în afară de mitră). Inbolnăvirea celorlalte organe are aceleaşi consecinţe ca şi la bărbaţi.

Tratamentul

blenoragiei este higienic, dietetic şi medicamentos. Bolnavii vor spăla organele genitale cu apă caldă sau şi mai bine cu desinfectante, mai de multe ori pe zi, în conformitate cu abundenţa secreţiei. Pentru acest scop vor avea un ştergar separat. Işi vor spăla mânile după orice manipulaţie la organele genitale, — pentru a evita întroducerea materiei infecţioase în ochii proprii şi pentru a nu transmite boala altora prin intermediul obiectelor atinse cu mâna murdărită de puroiu. Tot în acest scop îşi vor fixa o bucăţică de vată la orificiul uretral sau la vulvă, pe care o vor schimba după fiecare urinare. Se va evita astfel pătarea lingeriei şi transmiterea involuntară a materiei infecţioase prin lingeria impreganată cu puroiu. Este bine să ia bolnavul o baie caldă parţială în fiecare seară (35—45 C., 15—30 minute). Bolnavii vor evita sforţările corporale (sportul, lucrul greu, dansul, călătoriile mai lungi etc.), mâncările prea pipărate, prea sărate, prea pipărcate, beuturile spirtoase, apele minerale abundente în acid carbonic. Seara vor mânca cu cumpăt şi nu vor consuma mult lichid. Vor combate constipaţia. Vor evita excitaţiile sexuale şi nu vor avea raport sexual până la complecta lor vindecare. Aceasta opreliste are de scop împiedecarea transmiterei boalei, dar e şi în interesul bolnavului, fiindcă după raporturi sexuale adeseori se ivesc grave complicaţii.

Scopul tratamentului este nimicirea gonococilor. Acest scop îl servesc diversele medicamente luate intern, injectate intravenos, intramuscular, subcutanat, injecţiile uretrale, spălăturile retro-vesicale, masajul uretrei şi a glandelor anexe, dilataţiile uretrei, instilaţiile, tratamentele uretroscopice, aplicaţia căldurii şi electricităţii. In faza începătoare a boalei şi când se ivesc complicaţii administrăm intern balsame, diuretice şi antiseptice (Eumictine, Pageol, Gonosan, Helmitol, Neohexal, Urotropin, Salol, Uroformine etc). pentru instalaţii şi pentru injecţii uretrale se întrebuinţează de obiceiu preparate de argint (Lapis, Protargol, Albargrin, Choleval, Targesin, Argonin, Neoreargon, Argentamin, Hegonon, Ichthargan, Acykal etc.). Pentru spălături uretro-vesicale se folosesc afară de preparatele amintite încă şi soluţiile de Kalium hypermanganicum, Hydrargyrum oxycyanatum, Rivanol etc. Injecţiile intravenoase le facem cu Gonacrine, Electralgol, Electrocollargol, Trypaflavin şi cu vaccine antigonococice, cari se explică însă mai mult subcutanat şi intramuschiular. Laptele sterilizat este des întrebuinţat în complicaţiile blenoragiei, injectându-l în fesă. Dintre derivatele laptelui mai des sunt utilizate aolanul, caseosanul, abijonul. In contra erecţiilor dureroase administrăm Lupulin, Natrium bromatum, Camphora monobromata, Bromural, etc. Sângerările le oprim cu Extr. Hydrastis canadensis, Stypticin, Liqour ferri sesquichlorati etc.

(Va urma).

Teatru pentru tinerime

de: Prof. Iosif Velceanu

Unde dai şi unde crapă!

comedie cu cântece, într'un act.

(Continuare).

LIVIU:

Dinu va ruga, în numele nostru pe d-l Xylophon să ne deie tonul!

DINU: (salută).

Cu plăcere, d-le şef!

LIVIU:

Aşa dar ne-am înţeles: d. a. la ora 5 avem oră de cântare. Daţi de ştire şi celorlalţi.

TOŢI:

Bravo! Venim! Bravo!

LIVIU:

Acum putem merge la Cămin!

Drepţi! Patrulă în coloană de marş: la dreapta. Marş!

Cercetaşii păşesc cântând în **cor mut** aria „Haideţi fraţi“ (ese de pe scenă).

SCENA 2.

Moş Mihai — Dinu.

MIHAI:

(Intră pe scenă, eşind din pension, în momentul când pleacă cercetaşii şi se uită după dânşii cu duioşie).

Cât îs de drăgălaşi — ţucă-i moşu — Hei! Aşa ieram şi io pă vriemia cătăniei. Imi plăşia şi mie uniforma, bat-o părdalnicu! In mondur omu-i mai fiercheş şi bagi fecile 'n draşi!

Dar acu s'o isprăvit şaga; mi-o trecut foficu cu glumile!

Aviam şi io un crai dă fişior; l'o luat cătană ş'o pierit în bătaie. D'atunşi mi s'o niegrit bietu suflet! Dă jele am năpustât satu şi m'am băgat în slujbă aşi la pinzion.

Am tăt şie-mi trăbă: mâncare bună, berechiet; duhan fain şi în Duminişi şi 'n sărbători câte-un deţi dă vin, câte-odată şi mai mult! Trăiesc ca popa'n mânăstire: fain de tăt!

Slujba nu mi prea grea: s'aduc epistoalele dăla poştă şi să stau boactăr aşi la poartă. Toaci-ar fi tare bine, dar am o căţa dă directoară, coana Inoţinţa, care-mi acreşcie sufletu, câte-odată! Mă muştrăluieşce cât îi dziua şi trăbă s'alerg tăt după sucna iei. Şi-i tare năpraznică la mânie! Dar îi tare cumincie şi biecile fecie trămură când le ia la 'nvăţătură. Mi să-mpare, că-i cam bătrânioară şi nu s'o putut mărita. Asta-i soarcia cocoanelor cu fudulie, cum aşi dzicie, o tăt ales ş'acu n'are şie culegie!

S'apoi biecile fecie, dăla pinzion, cât lie mai zgâţânie — de mi mai mare mila dă iele, sărăşile. Dar acuma aşa-i la mogie, zicie coana Inoţinţa, că părinţii să-şi şgeie fecile în pinzion, c'acolo învaţă claviru şi franţuzasca!

Oţi şi hasta! nu mă prind în rămăsag, dar mie mi să mpare, că fecile s'ar pucia mărita şi fără claviru franţuzăsc!

Dar am prea lungit vorba şi-acuş, să'ntoarcie coana Inoţinţa cu fecile. Pă vremia asta să duc în toată dziua la primblare ş'acuş o să vină!

Mă duc s'aduc epistoalele dela poştă! **(vrea să plece).**

DINU:

Bună ziua Moş Mihai! Unde grăbeşti?

MIHAI:

Plecăciune! Dar iacă voiam să mierg pân' la poştă, s'aduc epistoalele şi gaziturile.

DINU:

Nu mai osteni! Iată-le aci! Le-am adus eu! Nu lipseşte nici una: parol! Pe cinstea mea de cercetaş! (îi dă un teanc de scrisori).

MIHAI:

Nu cie jura, mă baiecie. Cie cred. Doar' ieşci cercetaş şi ăia 'şi ţin omenia!

DINU:

Iartă, Moş Mihai! Dar te-aşi ruga de ceva: Nu-i lucru mare şi domniata eşti om bun, cu suflet mare!

MIHAI:

(a parte). Audzi filosoctăru, dăn ăsta să facie fiscal!

(tare) Ei, s'audzim!

DINU:

Iată aci am o epistolă pentru verişoara Florica. Te rog ia-o'n primire şi i-o înmânuiază ocazional, dacă se poate cât mai curând! Dar' te rog foarte mult, în secret, să nu afle nimeni despre corespondenţa noastră, uşor s'ar da prilej la bănuieli neîntemeiate! Lumea de pe-aici nu ştie, că suntem rudenii.

MIHAI:

(ia epistola) Asta să poacie! pria bucuros!

DINU:

Te rog să 'mpărtăşeşti verişoarei salutările mele cele mai cordiale. Dar te rog foarte mult: cea mai mare discreţie, căci altcum dăm de belea. Florica ar avea din cauza aceasta prea mare supărare!

MIHAI:

N'avia nici o grijă! Am mai dus io săcreturi dăscia. Fii linişcit, sciu io să-mi ţin gura când îi dă lipsă!

DINU:

Şi-apoi spune-i că abia am putut scrie aceste şire. Profesorul Radius mă persecută grozav din cauza extemporalei, ce am scris săptămâna trecută: am interpretat greşit teza şi mi-a trecut insuficientul! De-atunci m'a luat la ochi şi nu-l mai pot îmblânzi!

Sunt foarte amărit din cauza aceasta!

(Va urma).

Epigramă

de ***G. D. Bogdan***

Mareşalul Hindenburg, solicitat de jidanca Miriam Sterner, cocheta jurnalistă americană, s'a declarat în contra antisemitismului. (Ziarele.)

In lunga-ţi carieră militară
Ai fost pe rând învingător şi învins,
Dar tot înfrângerea cea mai amară
Ai suferit-o acuma, cu părul nins.

Tribuna liberă*)

Domnule Director,

Spre lămurirea celor de rea credinţă, vă rog să publicaţi:

1. Asociaţia Corurilor şi fanf. române din Banat n'a primit din partea S. S. Patriarchul-Regent nici un ban donaţie.

2. Suma 25.000 Lei promisă Asociaţiei de către ministrul artelor d-l Lăpădatu spre a fi repartizată corurilor şi fanfarelor bănăţene n'a sosit nici până azi.

3. La serbările corale din Viena au asistat preşedintele şi secr. gen. ca delegaţi ai Asociaţiei.

4. Serbările corale din Viena ni-au interesat numai din punct de vedere muzical.

5. Caracterul politic numai întru atât m'a emoţionat, întrucât mi-a reamintit *propaganda naţională* ce au făcut-o, pe vremuri, corurile româneşti din vechiul Regat şi din toate provinciile, azi alipite, adunate în anul 1906 în Bucureşti, cântând la „Arenele Române“ imnul *desrobirii* naţionale şi al *unirii* tuturor românilor.

6. La aceste serbări corale au colaborat şi corurile bănăţene. Pentru această conlucrare mi s'au conferit „Medalia de aur“ şi „Medalia jubiliară Reg. Carol“ — dar în schimb am fost grav persecutat de către stăpânirea maghiară de odinioară, fiind ţinut ani de-arândul sub disciplinar şi mai târziu condamnat.

9. Usitând cele exprimate la serbările din Viena, Asociaţia va năzui să realizeze: organizarea în „Federaţie“ a tuturor corurilor şi fanfarelor române din întreaga ţară, care să serbeze în Bucureşti al 2-lea mare festival coral şi muzical.

Prof. Iosif Velceanu
preşed. As. cor. fanf. rom. din Banat.

*) Pentru cele cuprinse la această rubrică redacţia nu răspunde.

INFORMATIUNI

D-l Dr. Nicolae Imbroane evacuat din locuinţă. In ziua de 3 l. c. d-l Dr. Nicolae Imbroane a fost constrâns să-şi părăsească locuinţa, fiindcă d-sa nu beneficiază de avantajele legii chiriilor. Astfel a trebuit să iasă din locuinţă cu numeroasa sa familiei şi s'a mutat la rudenii.

Acest fapt arată situaţia tristă în care a ajuns elementul românesc la oraşe, mulţumită politicei păcătoase pe care o fac partidele noastre, care au dat nas tuturor străinilor din lume.

Dacă d-l Dr. N. Imbroane, fost prefect, fost deputat, preşedintele partidului averescan, fratele actualului vicepreşedinte a Parlamentului, a d-lui Dr. Avram Imbroane, — a fost tratat cu atâta nepăsare din partea „inteligenţei“ noastre, — ce se întâmplă cu alt român, care nu are un frate vicepreşedinte la Parlament?

Să poate, că un fost prefect de judeţ, cunoscut de bun român, să fie tratat în felul acesta?

Ne trebue alt exemplu mai drastic pentru a demonstra totala noastră lipsă de demnitate şi consideraţie faţă de fraţii noştri de sânge?! Cu ce vom putea spăla această ruşine?

Inspecţia şoselelor naţionale. Zilele trecute d-l prefect Dr. Coste însoţit de şeful Serviciului de Poduri şi Şosele, d-l Ing.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Manciu şi câţi-va domni din Deleg. Permanentă a judeţului au făcut o mică excursie pentru a controla pe picherii şi pe cantonierii şoselelor naţionale din judeţ. Rezultatul a fost, că nu au aflat nici un singur cantonier sau picher la datorie.

Prin şanţurile de lângă drum au aflat o enormă cantitate de piatră răsfrată.

In urma acestei triste descoperiri, d-l prefect a chemat la sine pe toţi picherii şi cantonierii din judeţ şi le-a dat o straşnică lecţie despre simţul datoriei.

Pe viitor fiecare funcţionar al Prefecturei, fiecare pretor, notar, jandarm, etc. este îndrumat să controleze, la fiecare deplasare, pe cantonieri şi să încunoştiinţeze pe d-l prefect despre fiecare neglienjă ce ar constata în serviciul acestora.

O plângere a ofiţerilor de rezervă din Timişoara. Mai mulţi ofiţeri de rezervă se plâng de felul cum s'au distribuit cele 3 milioane Lei împrumut, date de Minister, pentru zidirea de case.

Cinci ofiţeri de rezervă au primit câte 600.000 Lei împrumut cu 5% pe 10 ani, din care sumă au să-şi zidească casă.

Ar fi fost potrivit, că asupra acestor cinci persoane să fie fost consultată „Uniunea ofiţerilor de rezervă“, care ar fi în stare să propună cinci persoane, avizate foarte mult la acest împrumut şi nu ar fi fost nevoie să se deie acest avantaj şi persoanelor, care nu au lipsă de el.

Această plângere este foarte justă, fiindcă foarte mulţi români, ofiţeri de rezervă, duc o viaţă foarte grea în acest oraş înstrăinat.

Ar fi de dorit, ca pe viitor în asemenea cazuri să se consulte în primul rând „Uniunea“, dacă creditul se dă „Uniunei“ şi să nu se facă intervenţiuni pe căi lăturalnice.

La tot cazul trebue să înregistrăm cu satisfacţie acordarea acestui credit de trei milioane Lei, pentru ofiţerii de rezervă din Timişoara şi am dori, că atunci, când în alte oraşe se dau zeci de milioane în acest scop, să se ţină cont şi de Timişoara, care este cea mai importantă cetate de frontieră din întreaga ţară.

Ministerul este obligat, în interesul patriei, să fie mai darnic faţă de aceia, cari mâine-poimâne, vor fi chemaţi să-şi apere ţara şi avutul, chiar în acest colţ periclitat al ţării.

Sperăm, că „domnii cei mari“ vor înţelege acest lucru, iar domnii dela „Uniune“ vor da respectul cuvenit camarazilor lor.

Un bătăuş periculos omorât în luptă cu poliţia. Sâmbătă noaptea, spre Duminecă, s'a întâmplat în circ. Fabrică o sângeroasă dramă, a cărei victimă este cunoscutul bătăuş Musca, de care se temea întreaga circumscripţie. Intre dânsul şi poliţistul Mehedinţ, dăinuia de mult timp o duşmănie şi Musca aştepta momentul potrivit ca să se răzbune. Cu acest gând s'a ascuns în noaptea fioroasă, în dosul unor furgoane, pândind trecerea poliţistului Mehedinţ.

Intâmplarea a voit, că în locul lui Mehedinţ, a trecut pe acolo poliţistul Şebu, care făcea în aceea noapte serviciu.

La un moment dat, Musca se aruncă asupra poliţistului şi o luptă crâncenă porneşte între ei. Musca a atăcat cu cuţitul iar poliţistul se apăra cu bastonul de serviciu, dând totodată semnal de alarmă prin câteva detunături de revolver. Situaţia poliţistului a fost foarte critică, deoarece, bătăuşul îi aplicase mai multe împunsături de cuţit la cap şi la spate.

Atunci soseşte la faţa locului poliţistul Mehedinţ, care n'a mai avut nimic de făcut, de oarece, Musca zăcea întins pe pământ, în agonie. Poliţistul Şebu, după cum se vede, a reuşit a-i aplica câteva lovituri cu urmări mortale.

Intregul cartier se bucură de moartea bătăuşului bestial, care a fost spaima birturilor şi a cetăţenilor din Fabric.

D-l Judecător de instrucţie făcând ancheta, a arestat pe poliţişti, dar constatând cazul de legitimă apărare şi de îndeplinirea serviciului, cu siguranţă îi va elibera din închisoare.

Oraş înstrăinat. Asociaţia corurilor din Banat, a cerut un ajutor dela Primăria oraşului Timişoara, pentru participarea delegaţilor „Asociaţiei“ la concertul din Viena. Ajutorul a fost refuzat pe motivul, că fondul cultural al oraşului este epuizat.

Acum după o lună, ne trezim, că gazetele jidoveşti vestesc, că Primăria oraşului, a dat 50.000 Lei, corului „Magyar Dalarda“, pentru a face o excursie în străinătate.

Cum să înţelegem acest lucru?

Publicaţiune. Se învită toţi tinerii domiciliaţi în Timişoara şi născuţi ori şi unde în anii 1908, 1909 şi 1910, mai departe cei născuţi în anii 1906 şi 1907, cari au fost amânaţi la recrutare, apoi toţi oamenii născuţi în anii 1880—1907, cari încă n'au fost recrutaţi şi cei cari au cerut naturalizarea, să se prezinte *în zilele de 15—31 August 1928* pentru înscrierea lor în tabelele de recensământ la Sectoarele Administrative (Judecătoriile Comunale), unde îşi au domiciliul; iar cei din Cetate la Biroul Militar, al primăriei, etaj. I, uşa 48, aducându-şi cu sine şi documentele personale: extras de naştere, bilet de identitate, ori certificat de naturalizare. — Cei cari nu vor satisface acestui obligament, nu vor fi recrutaţi în Timişoara, ci se vor trimite la comuna, unde s'au născut; afară de aceasta vor fi pedepsiţi cu rigoare conform legii de recrutare.

ss. Dr. Georgeviciu, primar.

Din viaţa satelor noastre

Vinga. In ziua de 6 August, dimineaţa, a sosit cu trenul dela Timişoara, studentul V. Vişoiu, care a avut o treabă în comună. In gară a fost oprit de şeful gării Kocsis, care i-a declarat, că biletul său este fals. Zadarnice au fost dovezile studentului, Kocsis n'a voit să ştie de nimica. Deşi a văzut bine, că biletul era în ordine, l-a chemat în biroul staţiei şi l'a predat jandarmeriei. Dus la postul de jandarmi şeful de post sa convins de nedreptatea ce i se a făcut şi l'a eliberat imediat, spunându-i că s'au mai comis şi alte abuzuri faţă de călători, de către şeful gării.

Kocsis i-a strigat d-lui Vişoiu: ce crezi, că aici este Gross-Wardein?! şi l'a perchiziţionat să vadă, că nu are ceva suspect asupra sa. Legitimaţia de student universitar, prevăzută cu fotografie a declarat-o de nevalabilă.

Aflând despre acest caz ne-am interesat asupra viteazului şef de gară şi am aflat, că la activul lui se mai află încă multe cazuri de abuz.

Inşirăm aici câteva isprăvi ale impiegatului de mişcare I. Şolar, din aceasta gară:

In ziua de 24 Dec. 1927 a avut un carambol în gară. S'au dresat procesele verbale şi s'au înaintat forurilor în drept. Până astăzi nu s'a făcut nimic.

In ziua de 31 Iulie a. c. a dat jos din tren pe doi calatori din Timişoara, pe cari i-a bătut până la sânge.

La incendiul dintre cantonul 22—23, cantonierul Herbeiu, a auzit, când a spus la telefon să se lase să ardă.

Cantonierul Chiruţ, a fost destituit din post pe motivul, că i-a făcut observaţia să nu vorbească ungureşte.

Aşteptăm, că organele Siguranţei să se intereseze de purtarea acestui ungur şi să-l deie pe mâna Parchetului Militar.

La Jandarmeria din Vinga se pot afla lucruri foarte interesante asupra acestor domni.

Nici un ac dela jidan!

Glume

Intrebări

Este adevărat, ca d-l Dr. Nicoară a dat ½ milion pentru catedrala din Cetate?

*

Când ajunge d-l Savi preşedinte al dascălilor, în locul d-lui Rămneanţu?

*

Din care partid face parte d-l deputat liberal Conciatu?

*

De ce d-l Antoniu Mocioni, măestrul vânătoarelor Regale, de câteori vine Timişoara, primeşte să fie găzduit de Szana şi de ce nu se duce la hotel sau la vre-un cunoscut creştin?

*

Dece scriu gazetele jîdoveşti că d-l Oprea a fost numit inspector general administrativ, când se ştie, că aceasta ştire nu corespunde adevărului şi că d-l Oprea nu se pricepe să administreze un judeţ?

*

Este adevărat că d-l Păcăţeanu dela Consistorul Aradului, — de când umblă pe la sfinţiri de Biserici — nu-şi mai cumpără ţigări? Este adevărat, că el a crescut numai cu şampanie şi torte, acasă la tatăl său?

*

Când Primăria Timişoarei dă 50.000 Lei, corului „Magyar Dalarda“, ca să meargă la concursul internaţional de coruri din Olanda, — oare nu ar fi bine că corul român „Doina“ din Timişoara să se adreseze lui Rothermere pentru un ajutor, ca să poată participa şi el la concursul din Olanda?!

Teologice

Preasfinxitul Musta explică teologilor: Tipicul este cartea, care ne învaţă, că care cântăre, că când şi că cum se cântă în biserică.

Ştiinţifice

S'a înfiinţat asociaţia naturaliştilor şi s'a ales următorul comitet: preşedinte: părintele Vulpe, din Jadani; secretar: dascălul Veveriţă; casier: căpitanul Ursu. Membrii în comitet d-nii: Viezure, Corbu, Lupu, Şoarecu, Fluture, Goangă, etc. Controlor: ariciul Vidrioghin.

Fapt autentic

D-l A. Ţieranu fumează pe stradă. Un domn îl opreşte şi cere foc pentru ţigaretă.

Aprinde ţigareta şi zice:

Vă mulţumesc, dar n'am crezut, că d-voastră sunteţi atât de gentil faţă de jidani.

— Nu mă cunoşti bine d-le, — aşi fi cel mai fericit om pe lume, dacă aşi putea da foc tuturor jidanilor de pe lume.

Pentru d-l Primar

Inţălegem ca d-l Vidrighin, şeful apaductului, nu plăteşte d-lui Arsenovici, nici o taxă după apa ce o beau din Begheiu cele 250 oi ale sale, dar nu înţelegem, de ce nu impune d-l Dr. Georgeviciu la o corespunzătoare taxă de apă, pe măgarul d-lui Vidrighin, când se ştie doar, că toţi măgarii din Timişoara plătesc taxe enorme în favorul d-lui Vidrighin? Ce înseamnă aceasta protecţie?

Concurs

Se publică concurs pentru postul de servitor de birou la serviciul d-lui Vidrighin: Concurenţii trebue să aibe diploma de ingineri hidraulici, fiindcă şeful serviciului nu este specializat în aceasta ramură.

Prefctura judeţului Timiş-Torontal.

No. 13545/1928.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Se publică spre cunoştinţă generală, că se va ţine a treia licitaţie publică cu termin scurt de 15 zile în ziua de **3 Septemvrie 1928 ora 12 a. m.** la Prefectura judeţului Timiş-Torontal (et. I. 61) pentru împietruirea cu 390 m³ piatră spartă a şoselei judeţene Vârşeţ—Bocşa între km. 6+500—31+000 şi Stamora-germană—Gaiul-mare între km. 0+000—16+414.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din legea contabilităţii publice.

D-nii amatori vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţiei de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 218.680.—

Caetul de sarcini, devizul, cum şi alte infomraţiuni se pot obţine în zilele de lucru între orele 8—14 dela Serviciul Economic al judeţului (et. I. 61). (226)

Timişoara, la 13 August 1928.

Prefect: **Dr. Coste.**

Şeful serviciului: Meza

Prefectura judeţului Timiş-Torontal.

No. 13552/1928.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă amatorilor că în ziua de **1 Octomvrie 1928, ora 12 a. m.** se va ţine a doua licitaţie publică cu termin de 45 zile pentru cantitatea de 790 m³ piatră spartă necesară la împietruirea şoselei judeţene Lipova—Topolovăţul-mare între km. 0+000—21+000 şi Chizătău—Lipova între km. 33+895—37+300.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiupnile art. 72—83 din Legea Contabilităţii publice în biroul Serviciului Economic al judeţului Timiş-Torontal (et. I. 61).

D-nii concurenţi vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de lei 462.555.

Caetul de sarcini, devizul cum şi alte informaţiuni se pot obţine în zilele de lucru dela Serviciul Economic al Prefecturii judeţului Timiş-Torontal (et. I. 61). (227)

Timişoara, la 13 August 1928.

Prefect Dr. Coste.

Şeful serviciului: Meza.

Prefectura Judeţului Timiş-Torontal.

No. 18976/1928.

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de **1. Septemvrie 1928, ora 1928 a. m.** se va ţine a doua licitaţie publică cu termin scurt de 15 zile pentru confecţionarea şi livrarea a 3 costume necesare intendantului şi şoferilor judeţului, 29 costume complete de iarnă (fason uniformă) necesare camerierilor judeţului şi ai preturilor, cum şi pentru 32 complete de iarnă (fason civil), părechi ghete de box şi 29 chipie.

Atât hainele cât şi ghetele se vor confecţiona după măsură, iar mostrele anexate la ofertă trebuie să corespundă calitativ, calităţii indicate şi alese de prefectura judeţului, căci la din contră oferta nu se va lua nî consideraré.

D-nii concurenţi vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 10% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Caetul de sarcini, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în orele de lucru dela Serviciul Economic al judeţului (et. I. 61).

Timişoara, la 13 August 1928.

Prefect: **Dr. Coste.**

Şeful serviciului: *Meza.*

Primăria Municipiului Timişoara.

No. 21679/1928 I.

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţă publicului, că toţi acei locuitori au drept cari pe baza Art. 56 din legea privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române din 1924 să fie consideraţi cetăţeni români, fără orice formalităţi, dar s'au omis din listele de cetăţenie întocmite în anii 1924—1925, fiind atunci absenţi din comuna lor de aparţinere, **până la 31 Decemvrie 1928** pot să ceară dela Primăria comunei de aparţinere înscrierea ulterioară în registrul de naţionalitate.

Cererile vor fi înzestrate cu următoarele documente: extrasul de naştere al petiţionarului şi membrilor familiei, certifciat comunal doveditor, că petiţionarul la 1. Dec. 1928 în care comună depe actualul teritoriu al României şi pe ce bază avea indigenat, şi un certificat doveditor, că în anii 1924—1925 unde s'a aflat petiţionarul.

Asupra cererilor Primăria respectivă decide pe baza avizului Ministerului Justiţiei, şi contra decisului Primăriei se poate apela în termen de 40 zile la Tribunal, iar contra decisului Tribunalului se poate înainta recurs în termen de 20 zile la Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

După data de 31. Dec. 1928 numai prin naturalizare se poate dobândi cetăţenia română.

Primăria municipiului Timişoara.

CINEMA:

CETATE: 20 şi 21 August — APOLLO: 19 şi 22 August
CONCORDIA: 23 August

Fete Nemăritate

Istoria veselă a fetelor frumoase dar sărace, pe cari părinţii vreau să le mărite bine. Umblând după bărbaţi bogaţi, dau mereu peste excroci cari aduc întreaga familie în situaţii ultracomice.

In rolurile principale:

Jenny Jugo-Ernest Verebes-Livio Pavanelli-Iuliu Szöreghy.

Monopol: Slager-Film, Oradea- Mare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMANEASCĂ“ Sucursala Timişoara, Piaţa Ţepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.